

Apunts de llengua

(publicat a *L'Heura digital* 32, 27 de setembre de 2011)

L'apòstrof. Quan l'hem d'utilitzar, l'apliquem bé?

A l'hora d'explicar a una criatura què és un apòstrof, segurament li donareu una regla general i uns exemples senzills i entenedors. Ara bé, de vegades trobareu casos més complexos que us poden fer dubtar i que aquí mirarem d'aclarir.

Per començar una qüestió tècnica. Quan escrivim amb ordinador, l'apòstrof es posa amb la tecla que té l'interrogant, que es troba al teclat al final de la filera dels números (entre el 0 i el signe ;). Per tant no confongueu els apòstrofs amb els accents: a diferència de les màquines d'escriure d'abans, en els ordinadors els apòstrofs no són accents sobre caràcters en blanc, sinó que disposen d'una tecla pròpia.

Com sabeu, l'apòstrof és una coma volada (') que fem servir per indicar que ens mengem una vocal que estaria en contacte amb la vocal d'un altre mot. Els mots que apostrofem són els articles definits *el, la*; els articles personals *en, na*; la preposició *de*, i alguns pronoms febles.

Exemples d'ús de l'apòstrof:

- Article *el, la*: *l'arc, l'asimetria, l'habitació, l'urpa, l'illa, l'OAP, l'IPC*.
- Article personal *en, na*: *n'Albert, n'Hipòlit; n'Alba, n'Hortènsia*.
- Preposició *de*: *d'avui, jutge d'instrucció, han d'anar, títol d'ESO*.
- Pronoms febles davant de vocal: *l'agafa, l'hi he donat, pren-l'hi; m'atura, m'hi faig, deixa-m'ho; n'undes, se n'informa, deixar-n'hi; s'hi mou, s'obté, posar-s'hi; t'anima, t'hi veus, se t'aferra, creu-t'ho*.
- Pronoms febles darrere de vocal: *me'l prenc, deixa'l, acabar-se'l; escolta'm, treure-se'm, se'm disculpa; llença'n, llepar-se'n, te'n rius; perdre's, veure's, moure's; atura't, rifar-se't, se't marca; oblida'ls, endur-me'ls, te'ls dono; mira'ns, cremar-se'ns, se'ns treu*.

Recordem que quan combinem pronoms febles, generalment només cal apostrofar-ne un, i l'apòstrof s'escriu tan a la dreta com és possible: *feu-m'ho, emporta-te'l, se'ns ha escapat, te l'escoltes...* (i no **t'el escoltes* o *te'l escoltes*).

Malauradament, l'apòstrof té algunes excepcions. Per exemple:

No apostrofem l'article femení singular i el pronom femení de tercera persona del singular davant *i* o *u* àtones, precedides o no per *h* (**la** *innocència*, **la** *IBM*, **la** *universitat*, **la** *UGT*, **la** *història*, **la** *humitat*, **la** *ultracorrecció*; **la** *inclouen*, **la** *utilitza*, **la** *hi deixa*, **la** *humilia*) ni, en el cas de l'article femení, davant les lletres i el nom de les lletres (**la** *a*, **la** *h*; **la** *o*, **la** *essa*) i els mots *una*, referit a l'hora (**la** *una de la matinada*), *ira* (**la** *ira*) i *host* (**la** *host*).

Actualment l'article femení *la* sí que s'apostrofa davant dels mots començats pel prefix *a-* de negació o separació: *l'anormalitat*, *l'asèpsia*, *l'asimetria*, *l'amoralitat*.

I per acabar, us deixem amb uns casos que sempre plantegen dubtes:

Hem d'apostrofar l'article singular i la preposició *de* davant números i davant sigles que es lletregen, si quan les pronunciem, comencen per un so vocàlic: **l'***1 de gener*, **l'***XI Col·loqui de...*; **l'***IRPF*, **l'***FMI*; **d'***11,3 milions de dòlars*, *segon curs d'***FP**.

Hi ha poques paraules començades per *i-* seguides d'una altra vocal (*iogurt*, *iode*, *hiena*, *iaia...*). En aquest cas, no les podem apostrofar: **el** *iot*, **la** *iaia*, **gelat de** *iogurt*, **riure de** *hiena*.

Sí que apostrofem l'article singular i la preposició davant les cometes d'obertura: *Sembla que eren secrets d'*«*interès nacional*». Sense por, encara que el resultat semblin tres cometes: *Ella va ser l'*«*única*» *candidata*.

Ah, i també val la pena recordar que l'apòstrof és prioritari en cas que calgui desfer una contracció: *vaig al* *parc*, però *vaig a* *l'hospital*; *vénen del* *port*, però *vénen de* *l'aeroport*.

Bé, ara ja podeu completar algunes explicacions sobre l'apòstrof quan us les demani la canalla. I si us calgués més informació, en trobareu a:

<http://www2.iec.cat/institucio/seccions/filologica/gramatica/ortografia/04Lagrafia/delsmots.pdf>